

løbig kan vi ikke en Gang beskæftige dem, der er.

Naar Ministeren og ligeledes Venstres Ordfører mener, at Byggeriet er for dyrt, har det sin store Interesse at se, hvor meget de paagældende Fag Priser er steget fra i 1914 til i Dag. Efter Mestrenes Skøn er Murer-svendenes Priskuranter steget med 70 pCt. og efter Svendenes Skøn med 65 pCt., der er altsaa en lille Divergens i Opfattelsen, men lad os tage det største Tal, det Tal, Mestrene mener er det rigtige, 70 pCt. — og det vedrører i hvert Fald 95 pCt. af det Arbejde, der udføres indenfor Murerfaget og for øvrigt ogsaa indenfor de andre Fag —, saa er Priskuranten altsaa 170, medens Pristallet er 200. Naar de paagældende alligevel faar Fortjenester, som nogenlunde har holdt Stik med Pristallet, er det ikke vanskeligt for nogen at opdage, hvori det ligger. Det kan ligge i to Ting, enten i, at den vedkommende anstrenger sig mere, eller ogsaa, at han kan faa Lov til at gaa lidt lettere hen over Arbejdet. Det sidste er ikke helt sandsynligt, men i nogle Tilfælde vil jeg mene, det sker; derimod er det første meget sandsynligt, det er rigtigt, at man anstrenger sig mere; til Trods for at Priskuranten kun ligger paa 170, kan man alligevel kærde sig en Fortjeneste til paa 200 ved yderligere Mor-Rakkeri. Man vil ogsaa se, at 8 Timers Arbejdsdagen har ikke Spor af Indflydelse — ikke Spor tør jeg dog maaske ikke sige, for der er ogsaa lidt Fabriksarbejde og lignende —, men den har kun meget ringe Indflydelse paa Fordyrelsen af Byggeriet, fordi der ikke betales mere end de Akkordpriser, jeg her har nævnt. For Tømmerens Vedkommende ligger Priserne, efter hvad jeg har faaet opgivet af Mestre og Svende, paa samme Maade, der er en Stigning paa 65—70 pCt., for Bygnings-snedkere for Værkstedarbejde paa 55 pCt. og for Opstillingsarbejde i Bygninger — det deles i to Kategorier, det, der laves paa Værkstederne, og det, der opstilles i Bygningerne — er Stigningen 65 pCt. Alt det vil jeg imidlertid se ganske bort fra, og jeg vil foretage en meget nemmere og meget mere overskuelig Sammenligning mellem Forholdene før Krigen og Forholdene, som de er i Dag. Jeg vil gerne spørge Ministeren, hvor langt han mener, vi kan komme ned under det Tal, og hvordan vi skal komme derned. Hvis vi siger, at en Lejlighed før Krigen kunde fremstilles til 100, koster det i Dag ca. 180, vi er altsaa endnu ikke oppe paa en Højde, der svarer til Pristallet. Jeg tror ikke, vi har Lov til at forlange, at de, der er beskæftiget med Bygningsindustrien,

det være sig Arbejdere, Entreprenører eller Folk, der forarbejder eller forædler Raa-materialiet som Mursten, Cement o. s. v., skal arbejde væsentlig billigere, end Pristallet foreskriver. Jeg kan altsaa ikke se, at Ministerens Paastand er rigtig, eller at man har Krav paa at kunne faa fremstillet en Bygning væsentlig billigere, end hvad der svarer til Pristallet. Naar Arbejdslønningerne ligger nede paa mellem 165 og 170 pCt., og Pristallet ligger omkring 180 for Bygningerne, medens det Pristal Folk skal leve efter og maa betale deres Livs-fornødenheder efter, ligger omkring 200, tror jeg, det er bevist, at Byggeriet faktisk ikke er for dyrt i Forhold til Pristallet.

Jeg kommer nu til Kærnen i det hele: Jeg erkender, at Byggepriserne er for høje i Forhold til Priserne for de gamle Lejligheder; her ligger Hunden begravet; det er dette Forhold, man skal beskæftige sig med, det er i Belysning af det, vi skal se paa Byggepriserne. Hvis Lejen for de gamle Lejligheder i Dag stod i Forhold til Pristallet, vilde der ingen Divergens være, hvis de gamle Lejligheder havde fulgt med Pristallet, som alle andre Varer har gjort, fordi det er Varer, der kun har en kort Levetid, som fremstilles i Nuet, om jeg saa maa sige, og derfor kan følge med Pristallet ligesom Mursten og Cement, der skal bruges til nye Boliger. Men her har vi i Modsætning til næsten alle andre Forhold det, at vi har en stor Del gamle Boliger, der er fremstillet til Priser, der ligger langt, langt under Fremstillingsprisen i Dag. Hvis de havde fulgt med op, havde der ikke været noget at tale om nu, saa havde Vanskeligheden ikke været større, end den har været med Smør og Ost o. s. v., hvor man i Realiteten slet ikke tænker paa at sammenligne med Priserne fra 1912—13—14. Under den store Prisstigning tog Lovgivningsmagten for øvrigt ogsaa dette Forhold i sin Haand; hvor der laa store Lagre til lavere Pris, begrænsede man Fortjenesten. Men her er nu den langt overvejende Del af de Bopladser, som Menneskene har, bygget til meget lavere Priser end de nuværende Fremstillingsomkostninger. Det, vi nu er i Færd med, er jo delvis og snart fuldstændig at ophæve Huslejevogtvivningen — thi det er jo det store Kærnepunkt —, og dér siger jeg, at det er baade dristigt og hensynsløst, ligesom det er uretfærdigt, at lade Huslejerrestriktionerne falde bort, fordi det er at beskatte den langt overvejende Del af den danske Befolkning paa en ubillig og urimelig Maade. De, der ejer disse Ejendomme, har aldeles ikke noget Krav paa denne uhyre Gevinst. Men